

УДК 349.3

Мельник В. П.*здобувач кафедри муніципального права
та адміністративно-правових дисциплін**Навчально-наукового інституту права ім. І. Малиновського**Національного університету «Острозька академія»,**кандидат юридичних наук,**в.о. доцента Київського інституту**Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Здійснення в Україні системних, демократичних перетворень, ураховуючи стан, динаміку розвитку громадянського суспільства, необхідність проведення інституційних змін у системі органів державної влади, посилення ефективності прав, свобод людини, передбачає якісне та комплексне реформування соціального захисту. У цьому контексті, особлива увага має приділятися підвищенню рівня соціальної захищеності вразливих категорій осіб, які не є конкурентоспроможними у різних сферах суспільного життя, у тому числі через посилення дієвості усієї системи соціальних прав[1, с.18]. Разом із тим, успадкована з радянської доби система соціального захисту викликає цілу низку об'єктивних і закономірних застережень, викликаних, переважно, недосконалістю участі у її функціонуванні суспільства та держави. Крім того, унеможливлення

© Мельник В. П., 2015

© Національний університет «Острозька академія», 2015

-
- Поняття та ознаки соціального захисту осіб з інвалідністю: теоретико-правовий аспект / В. П. Мельник // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles /2015/n2/15mvtpra.pdf>.

системних реформ пов'язано із відсутністю соціально-економічних перетворень, складністю та неузгодженістю законодавства, механізмів реалізації права на соціальний захист (соціальне забезпечення)[2, с.21-22]. До того ж, останнім часом законодавець надає праву на соціальний захист своєрідного правообмежувального характеру. Це пов'язано, зокрема, із запровадженням низки обмежень працюючим пенсіонерам, а також скасування окремих видів пенсій[3],[4]. Особливо гостро проблема соціального захисту стосується осіб з інвалідністю. Річ у тім, що свого часу, саме держава взяла весь тягар відповідальності щодо цих питань[5]. Однак, в умовах сьогодення, вона не спроможна виступити дієвим гарантом сучасної моделі соціального захисту осіб з інвалідністю, яка потребує концептуальної модернізації[6],[7]. Так, якщо за офіційною інформацією у 2011 році чисельність інвалідів в Україні складала 2,628 млн. осіб, тобто кожен 18-тий українець був інвалідом [8, с.3], то у Національній доповіді «Про становище осіб з інвалідністю в Україні» за 2013 рік цей показник становив майже 2,8 млн. осіб[9]. Разом із тим, в умовах сьогодення, особливо, коли відбувається складний процес подолання наслідків економічної кризи, протидія зовнішнім викликам та загрозам щодо забезпечення територіальної цілісності держави, спостерігається стійка тенденція до зростання чисельності людей з інвалідністю. За таких обставин суспільство і держава мають об'єднатися у напрямку реформування системи соціального захисту осіб з інвалідністю, у тому числі, з метою гарантування основних конституційних, соціальних прав. Як відомо, ч.1 ст.46 Конституції України[10] встановлює, що громадяни мають право на соціальний захист, що включає право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом.

▪ Поняття та ознаки соціального захисту осіб з інвалідністю: теоретико-правовий аспект / В. П. Мельник // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles /2015/n2/15mvtpra.pdf>.

Це означає, соціальний захист стосується усіх сфер суспільного життя. С.М. Прилипко підкреслює, що право на соціальне забезпечення визнається фундаментальним, водночас воно є найбільш проблематичним серед соціальних конституційних прав [11, с.9]. Ураховуючи такий підхід, доречно можна відзначити, що означене право на соціальний захист, за своєю суттю, є правом на соціальне забезпечення.

З правом на соціальний захист (соціальне забезпечення) тісно пов'язане право на достатній життєвий рівень. Ст.48 Основного Закону України проголошує, що кожен має право на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї, що включає достатнє харчування, одяг, житло. Універсальність цих прав полягає у тому, що вони спрямовані на надання адекватної допомоги та підтримки усім категоріям осіб, у тому числі тих, які мають інвалідність. Разом із тим, існуюча модель соціального захисту осіб з інвалідністю є вразливою, ураховуючи такі чинники як: а) невідповідність стану розвитку суспільства і держави; б) відсутність ефективних механізмів взаємодії інститутів державної влади між собою та з інститутами громадянського суспільства з питань соціального захисту осіб з інвалідністю; в) відсутність єдиного національного реєстру осіб з інвалідністю у розрізі їх потреб, інтересів, нозологій, механізмів реабілітації; г) недосконалість та суперечність законодавства про соціальний захист осіб з інвалідністю; г) недосконалість механізмів реалізації, гарантування та правової охорони права на соціальний захист (соціальне забезпечення) осіб з інвалідністю, у тому числі права до достатній життєвий рівень; д) складність та суперечливість прав та окремі види соціального захисту осіб з інвалідністю; е) відсутність оптимальних критеріїв оцінки достатнього рівня життя; є) правообмежувальний характер правового становища осіб з інвалідністю; ж) відсутність належної системи державних соціальних гарантій та стандартів; з) недосконалість та

▪ Поняття та ознаки соціального захисту осіб з інвалідністю: теоретико-правовий аспект / В. П. Мельник // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles /2015/n2/15mvptpa.pdf>.

відсутність системної взаємодії державного та недержавного соціального захисту, соціального страхування; і) відсутність системного державного нагляду та громадського контролю з питань соціального захисту осіб з інвалідністю; и) недостатньо ефективний механізм імплементації міжнародних та європейських стандартів з питань соціального захисту осіб з інвалідністю.

Метою наукової статті є науково-теоретичне дослідження розуміння поняття, ознак соціального захисту осіб з інвалідністю. У юридичній літературі зазначена проблематика частково розглядалася у працях таких вчених-юристів як: В.М. Андрійв, В.С. Венедіктов, С.В. Венедіктов, С.Я. Вавженчук, С.В. Вишновецька, І.В. Зуб, М.І. Іншин, В.Л. Костюк, С.С.Лукаш, А.Р. Мацюк, П.Д. Пилипенко, С.В. Попов, С.М. Прилипко, О.І. Процевський, О.М. Обушенко, С.М. Синчук, О. В. Тищенко, Г.І. Чанишева, В.І. Щербина, Н.М. Хуторян, О.М. Ярошенко та ін. Слід відзначити, що наукові напрацювання цих та інших вчених є концептуально важливими, заслуговують на підтримку, однак, беручи до уваги нагальність, об'єктивну необхідність системного реформування соціального захисту осіб з інвалідністю потребують належного подальшого розвитку та удосконалення, насамперед, з огляду на реалії сьогодення.

Досліджуючи сутність поняття «соціальний захист», доречно буде наголосити на тому, що у юридичній літературі застосовуються різні наукові (доктринальні) підходи, у тому числі через призму співвідношення із соціальним забезпеченням. Н.М. Стаховська, визначає поняття соціального забезпечення як систему суспільних відносин по задоволенню першочергових найнеобхідніших потреб громадян, їхніх сімей в разі настання складних (здебільшого негативних) життєвих ситуацій шляхом надання матеріального забезпечення чи допомоги, різних видів

▪ Поняття та ознаки соціального захисту осіб з інвалідністю: теоретико-правовий аспект / В. П. Мельник // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles /2015/n2/15mvtpra.pdf>.

соціального обслуговування за рахунок суспільних державних чи недержавних коштів соціального призначення. При цьому, вона звертає увагу на проблему довільного використання поняття соціального захисту як правової категорії у численних нормативно-правових актах та наукових працях без належного його визначення і обґрунтування як на офіційному законодавчому, так і науково-теоретичному рівнях[12, с.7]. О.Г. Чутчева зауважує, як правова категорія, соціальний захист постає сукупністю правових норм, які регулюють суспільні відносини, що характеризують прагнення суспільства огородити своїх членів від загрози неможливості задоволення потреб, визнаних ним важливими в цілях усталеного розвитку суспільства як єдиної спільноти[13, с.7]. Дещо інше розуміння поняття «соціальний захист» використовує М.В. Чічкань, яка пропонує його розглядати у широкому, так і у вузькому розумінні. Зокрема, у широкому розумінні соціальний захист розглядається через категорію соціального ризику як закріплених законодавством та визнаних суспільством соціально-вагомих об'єктивних обставин, які тягнуть за собою втрату засобів до існування чи потребу додаткового матеріального забезпечення та не можуть бути усунені особою самостійно. У вузькому розумінні соціальний захист становить соціально-захисну діяльність держави щодо поновлення чи заміни втраченої особою можливості забезпечити себе[14, с.8]. На відміну від зазначених підходів, у юридичній літературі, окрема увага приділяється соціальному захисту окремих категорій осіб. У юридичній літературі відзначається, що соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, слід вважати додатковим соціальним захистом, сутність якого полягає у встановленні на законодавчому рівні додаткових заходів соціального захисту з боку держави (на додаток до загальних умов захисту дітей) цієї категорії дітей та осіб з їх числа, у встановленні додаткових гарантій та наданні

▪ Поняття та ознаки соціального захисту осіб з інвалідністю: теоретико-правовий аспект / В. П. Мельник // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles /2015/n2/15mvtpra.pdf>.

додаткових пілґ щодо працевлаштування, набуття освіти, медичного обслуговування, забезпечення житлом, а також отримання непрямих соціальних послуг[15, с.10]. Також окремі вчені виділяють соціально-правовий захист[16, с.11], [17, с.8-12], [18, с.6-10]. У контексті дослідження, заслуговує на увагу позиція професора П.Д. Пилипенка щодо співвідношення категорій «соціальний захист» та «соціальне забезпечення» На думку вченого, соціальний захист є окремою ланкою суспільних відносин, що існують у державно організованому суспільстві з метою забезпечення достатніх можливостей особи для її всебічного розвитку для нормально життєдіяльності а, натомість, соціальне ж забезпечення – це система суспільних відносин для створення завдяки соціального страхування, бюджету та іншого фінансування достатніх умов для життя і діяльності осіб, які з незалежних від них обставин втратили засоби до існування[19, с. 33]. У той же час, професор Н.Б. Болотіна трактує соціальний захист у широкому та вузькому значеннях. На думку вченої у широкому значенні, соціальний захист становить зміст соціальної функції держави і є системою економічних, юридичних, організаційних заходів щодо забезпечення основних прав людини і громадянина в державі. Натомість у вузькому значенні, соціальний захист становить власне соціально-захисну діяльність держави щодо убезпечення населення від негативних наслідків соціальних ризиків [20, с.91]. Водночас, професор С.М. Прилипко підкреслює, що право на соціальне забезпечення – одне з основних прав громадян, воно гарантується відповідними організаційно-правовими формами, впровадження яких має забезпечити рівень життя, не нижчий за прожитковий мінімум[11, с.9]. Подібну позицію займає С.М. Синчук на думку якої саме право на соціальне забезпечення повинно бути об'єктом конституційно-правового регулювання у ст. 46 Основного Закону нашої держави. Адже у ст. 2 Загальної декларації прав людини (1948р.), у

▪ Поняття та ознаки соціального захисту осіб з інвалідністю: теоретико-правовий аспект / В. П. Мельник // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles /2015/n2/15mvtpra.pdf>.

ст.9 Міжнародного пакту про економічні, соціальні та культурні права (1966р.), ст.12 Європейської соціальної хартії (1996р.) закріплено право на соціальне забезпечення[21, с.35]. Таке твердження є достатньо важливим, оскільки забезпечуватиме спрямування норм Основного Закону України в сторону гармонізації із фундаментальними міжнародно-правовими договорами, які формують міжнародні стандарти з соціального забезпечення.

Теоретико-правовий аналіз цих та інших підходів, дозволяє відзначити, що поняття «соціальний захист»: по-перше, є багатоаспектною правовою категорією; по-друге, охоплює широкий спектр правових зв'язків, спрямованих на виконанням суспільством і державою своїх завдань та функцій; по-третє, включає види та механізм надання окремим вразливим категоріям населення допомоги та підтримки; по-четверте, повною мірою поширюється на осіб з інвалідністю, які в силу наявних вад потребують адекватної підтримки, допомоги зі сторони суспільства та держави.

Соціальний захист осіб з інвалідністю є складовою моделі соціального захисту, яка реалізується у суспільстві та державі. Як відомо, Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» декларує, що інвалідом є особа зі стійким розладом функцій організму, що при взаємодії із зовнішнім середовищем може призводити до обмеження її життєдіяльності, внаслідок чого держава зобов'язана створити умови для реалізації нею прав нарівні з іншими громадянами та забезпечити її соціальний захист (ст.2). По-перше, відповідне визначення потребує узгодження із нормами Конвенції ООН про права інвалідів[22] (ст.1) за якою до інвалідів належать особи зі стійкими фізичними, психічними, інтелектуальними або сенсорними порушеннями, які під час взаємодії з різними бар'єрами можуть заважати їхній повній та ефективній участі в

▪ Поняття та ознаки соціального захисту осіб з інвалідністю: теоретико-правовий аспект / В. П. Мельник // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles /2015/n2/15mvtpra.pdf>.

житті суспільства нарівні з іншими. Принагідно констатувати, що мета Конвенції (ст.1) полягає у заохоченні, захисті й забезпеченні повного й рівного здійснення всіма інвалідами всіх прав людини й основоположних свобод, а також у заохоченні поваги притаманної їм гідності. По-друге, таке розуміння осіб з інвалідністю викликає застереження, оскільки роль держави з питань соціального захисту осіб з інвалідністю, особливо останнім часом дещо звужена. Дедалі зростає роль органів місцевого самоврядування, територіальних громад, інститутів громадянського суспільства.

Також вищезазначений Закон встановлює, що діяльність держави щодо інвалідів виявляється у створенні правових, економічних, політичних, соціальних, психологічних та інших умов для забезпечення їхніх прав і можливостей нарівні з іншими громадянами для участі в суспільному житті та полягає у: виявленні, усуненні перепон і бар'єрів, що перешкоджають забезпеченню прав і задоволенню потреб, у тому числі стосовно доступу до об'єктів громадського та цивільного призначення, благоустрою, транспортної інфраструктури, дорожнього сервісу транспорту, інформації та зв'язку, а також з урахуванням індивідуальних можливостей, здібностей та інтересів – до освіти, праці, культури, фізичної культури і спорту; охороні здоров'я; соціальному захисті; забезпеченні виконання індивідуальної програми реабілітації інвалідів; наданні пристосованого житла; сприянні громадській діяльності(ст.4). Крім того, нормами Закону гарантується, що порядок та умови визначення потреб у зв'язку з інвалідністю встановлюються на підставі висновку медико-соціальної експертизи та з врахуванням здібностей до професійної і побутової діяльності інваліда а, у свою чергу, види і обсяги необхідного соціального захисту інваліда надаються у вигляді індивідуальної програми медичної, соціально-трудової реабілітації і адаптації. Індивідуальна

▪ Поняття та ознаки соціального захисту осіб з інвалідністю: теоретико-правовий аспект / В. П. Мельник // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles /2015/n2/15mvptra.pdf>.

програма реабілітації є обов'язковою для виконання державними органами, підприємствами (об'єднаннями), установами і організаціями (ст.5).

Таким чином, соціальний захист осіб з інвалідністю характеризується:

- а) як складна правова категорія у праві соціального забезпечення;
- б) конституційно- правовим підґрунтям виступає право на соціальний захист (соціальне забезпечення);
- в) спрямований на забезпечення безбар'єрного суспільного середовища;
- г) забезпечення та належне функціонування покладається, переважно, на державу;
- г) передбачає та допускає надання особам з інвалідністю системи адекватних допомог та підтримки з метою попередження або подолання наслідків соціальних ризиків;
- д) включає систему прав на певні види соціального захисту (соціального забезпечення).

Враховуючи зазначене, можна розглядати поняття «соціальний захист осіб з інвалідністю широкому та вузькому значеннях.

У широкому значенні, соціальний захист осіб з інвалідністю – це основоположний напрям діяльності суспільства та держави, що передбачає забезпечення належних та доступних механізмів реалізації, гарантування та правової охорони усього комплексу прав осіб з інвалідністю. У такому сенсі соціальний захист осіб з інвалідністю – це складова належного функціонування суспільства і держави. Саме роль суспільства зростає, що є логічним у контексті того, що держава не в змозі забезпечити і гарантувати ефективність соціального захисту по відношенню до осіб з інвалідністю. У вузькому розумінні, соціальний захист осіб з інвалідністю – це система організаційно-правових форм та видів соціального забезпечення осіб з інвалідністю з метою попередження або подолання наслідків соціальних ризиків зі сторони суспільства та держави. Тобто у такому сенсі соціальний захист осіб з інвалідністю є адекватним їх соціальному забезпеченню.

▪ Поняття та ознаки соціального захисту осіб з інвалідністю: теоретико-правовий аспект / В. П. Мельник // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles /2015/n2/15mvtpra.pdf>.

Основними ознаками соціального захисту осіб з інвалідністю є наступні: 1) метою є попередження або подолання наслідків соціальних ризиків по відношенню до осіб з інвалідністю; 2) поширюється на осіб з інвалідністю без виключень; 3) основна відповідальність щодо належного функціонування лежить на уповноважених інститутах державної влади, місцевого самоврядування, територіальних громад та громадянського суспільства; 4) реалізується через призму взаємодії інститутів державної влади, органів місцевого самоврядування і інститутів громадянського суспільства з питань соціального захисту осіб з інвалідністю; 5) правове регулювання здійснюється, переважно, на підставі актів законодавства про права осіб з інвалідністю; 6) спрямований на формування дієвих механізмів реалізації, гарантування та правової охорони права на соціальний захист (соціальне забезпечення); 7) гарантується через забезпечення особам з інвалідністю достатнього життєвого рівня, з урахуванням встановленого у державі прожиткового мінімуму; 8) реалізується через систему організаційно-правових форм та видів соціального забезпечення; 9) виступає соціально-правовою основою правосуб'єктності, у тому числі спеціального соціально-правового статусу, осіб з інвалідністю; 10) як правило, не підлягає правообмежувальному впливу зі сторони держави або суспільства; 11) підлягає державному нагляду (контролю) зі сторони уповноважених інститутів державної влади; 12) підлягає громадському контролю зі сторони інститутів громадянського суспільства, переважно, громадських організацій інвалідів та професійних спілок; 13) спори, як правило, вирішуються у судовому порядку.

Подальший процес просування України по шляху демократичних перетворень, насамперед, має бути пов'язаним із якісним реформуванням соціального захисту осіб з інвалідністю. Цей процес має провадитись шляхом розробки, у тому числі суспільного та експертного обговорення, та

▪ Поняття та ознаки соціального захисту осіб з інвалідністю: теоретико-правовий аспект / В. П. Мельник // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles /2015/n2/15mvtpra.pdf>.

ухвалення єдиного законодавчого акту про права осіб з інвалідністю, з урахуванням стану, динаміки розвитку суспільства і держави, на основі посилення ефективності, дієвості, доступності механізмів реалізації такими особами права на соціальний захист (соціальне забезпечення), гарантування і правової охорони, міжнародних, європейських соціальних стандартів. Крім того, утвердження і реалізація в Україні реформи щодо децентралізації влади вимагатиме посилення ролі та значення органів місцевого самоврядування, територіальних громад у розвитку сучасної моделі соціального захисту осіб з інвалідністю.

Список використаних джерел

1. Іншин М. І., Сіроха Д. І. Соціальна держава: сутність і перспективи / М. І. Іншин, Д. І. Сіроха // Актуальні проблеми соціального права: збірник матеріалів учасників всеукраїнських соціальних програм (заходів) ВГОІ «Інститут реабілітації та соціальних технологій» у 2014 р. / За загальною редакцією М. І. Іншина, В. Л. Костюка, В. О. Попелюшка. – К.: ПВГОІ «ІР СТ Україна», 2015. – С.17-21.
2. Права осіб з інвалідністю в Україні : [Науково-практичний посібник]. – Випуск 1 / К. М. Біда, В. В. Бонтлаб, І. Р. Вітик, В. Л. Костюк, В. П. Мельник та ін. / за заг. ред. В. Костюка. – К. : ПВГОІ «ІР СТ Україна», 2011. – 312 с.
3. Податковий кодекс України: Відомості Верховної Ради України. – 2011. – №№13-17. – Ст.112.
4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо пенсійного забезпечення: Закон України від 2 березня 2015 р. № 213-VIII// Відомості Верховної Ради України. – 2015. – №№22. – Ст. 145.

▪ Поняття та ознаки соціального захисту осіб з інвалідністю: теоретико-правовий аспект / В. П. Мельник // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles /2015/n2/15mvptra.pdf>.

5. Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні: Закон України від 21 березня 1991 р. №875-ХІІ//Відомості Верховної Ради України. – 1991. – №21. – Ст. 252.

6. Павлюк К. Система соціального захисту в Україні: без модернізації не обійтися / К. Павлюк // Електронний ресурс: Режим доступу: http://n-auditor.com.ua/uk/component/na_archive/506?view=material.

7. Некрасенко Л.А., Ванжа П.О. Забезпечення соціального захисту населення в умовах економічної кризи//Л.А. Некрасенко, П.О. Ванжа// Електронний ресурс: Режим доступу: <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/4.3/136.pdf>.

8. Куца А. М. Адміністративно-правове регулювання соціального захисту інвалідів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / А. М. Куца ; Запоріж. нац. ун-т. – Запоріжжя, 2011. – 18 с.

9. Про становище осіб з інвалідністю в Україні: Електронний ресурс: Режим доступу: http://www.mlsp.gov.ua/labour/control/uk/publish/category?cat_id=77042.

10. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30. – Ст. 141.

11. Прилипко С. М. редмет права соціального забезпечення: Автореф. дис... д-ра юрид. наук: 12.00.05 / С.М. Прилипко ; Нац. юрид. акад. України ім. Я.Мудрого. – Х., 2007. – 47 с.

12. Стаховська Н. М. Відносини в праві соціального забезпечення: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.05 / Н. М. Стаховська ; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. – К., 2000. – 21 с.

13. Чутчева О. Г. Правове регулювання соціального захисту громадян України: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.05 / О.Г. Чутчева ; Нац. ун-т внутр. справ. – Х., 2003. – 19 с.

▪ Поняття та ознаки соціального захисту осіб з інвалідністю: теоретико-правовий аспект / В. П. Мельник // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles /2015/n2/15mvtpra.pdf>.

14. Чічкань М. В. Правове регулювання соціального захисту інвалідів в Україні: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.05 / М. В. Чічкань ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х., 2009. – 20 с.

15. Потопахіна О. М. Соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.05 / О.М. Потопахіна ; Одес. нац. юрид. акад. – О., 2008. – 20 с.

16. Чередніченко Н. А. Соціально-правовий захист жінок – працівників органів внутрішніх справ: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.05 / Н. А. Чередніченко ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х., 2009. – 20 с.

17. Павлюков Р. О. Соціально-правовий захист інвалідів в Україні: автореф. дис...канд. юрид. наук: 12.00.05 / Р. О. Павлюков ; Східноукр. нац. ун-т ім. В.Даля. – Луганськ, 2009. – 20 с.

18. Мельник К. Ю. Соціально-правовий захист працівників органів внутрішніх справ (проблеми теорії та практики): Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.05 / К.Ю. Мельник ; Нац. ун-т внутр. справ. – Х., 2002. – 20 с.

19. Право соціального забезпечення України: підруч. [для студ. юрид. спец. вищ. навч.закл.] / [П. Д. Пилипенко, В. Я. Буряк, С. М. Синчук та ін.]; за заг. ред. П. Д. Пилипенка. – 3-тє вид., переробл., допов. – К.: Ін Юре, 2010. – 504 с.

20. Болотіна Н. Б. Право соціального захисту: становлення і розвиток в Україні / Н. Б. Болотіна. – К.: Знання, 2005. – 381 с.

21. Синчук С. М. Правовідносини соціального забезпечення : суб'єкти, зміст, об'єкти: монографія / С. М. Синчук. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – 422 с.

22. Конвенція ООН про права інвалідів // Офіційний вісник України. – 2010. – №17. – Ст. 799.

▪ Поняття та ознаки соціального захисту осіб з інвалідністю: теоретико-правовий аспект / В. П. Мельник // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles /2015/n2/15mvptra.pdf>.

Мельник В. П.

Поняття та ознаки соціального захисту осіб з інвалідністю: теоретико-правовий аспект

У статті досліджуються основні теоретико-правові проблеми соціального захисту осіб з інвалідністю. Основна увага приділяється питанням щодо поняття соціального захисту осіб з інвалідністю. Розкриваються науково-теоретичні підходи. Аналізуються і досліджуються положення чинного законодавства про права осіб з інвалідністю. Зроблено висновки та пропозиції.

Ключові слова: соціальний захист; соціальне забезпечення; види соціального забезпечення; соціальні ризики; особи з інвалідністю; право на соціальне забезпечення; законодавство про права осіб з інвалідністю.

Мельник В. П.

Понятие и признаки социальной защиты лиц с инвалидностью: теоретико-правовой аспект

В статье исследуются основные теоретико-правовые проблемы социальной защиты лиц с инвалидностью. Основное внимание уделяется вопросам относительно понятия социальной защиты лиц с инвалидностью. Раскрываются научно-теоретические подходы. Анализируются и исследуются положения действующего законодательства о правах лиц с инвалидностью. Сделаны выводы и предложения.

Ключевые слова: социальная защита; социальное обеспечение; виды социального обеспечения; социальные риски; лица с инвалидностью; право на социальное обеспечение; законодательство о правах лиц с инвалидностью.

-
- Поняття та ознаки соціального захисту осіб з інвалідністю: теоретико-правовий аспект / В. П. Мельник // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles /2015/n2/15mvtpra.pdf>.

Melnik V. P.

*The concept and features of social protection of persons with disabilities:
theoretical and legal aspects*

The article deals with the basic theoretical and legal problems of social protection of persons with disabilities. The focus is on issues concerning the concept of social protection of persons with disabilities. Disclosed scientific and theoretical approaches. Analyzed and studied the provisions of the current legislation on the rights of persons with disabilities. The conclusions and suggestions.

Key words: social protection; social welfare; types of social security; social risks; persons with disabilities; right to social security; legislation on the rights of persons with disabilities.

-
- Поняття та ознаки соціального захисту осіб з інвалідністю: теоретико-правовий аспект / В. П. Мельник // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles /2015/n2/15mvptpa.pdf>.